



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Cap. 12. Circa quidditatem, & institutionem Matrimonij, vt Sacra mentum
est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

post diluvium fuit: quæ cum cessaverit, cessavit etiam præcepti obligatio. Ita Basilius l. 1. cap. 4. num. 8. Cornejo d. 1. de matrim. dub. 9. Petr. Ledel. de matrim. quæstion. 41. artic. 1. dub. 1. Palau d. 1. punct. 1. numer. 5. Trull. libr. 7. capite 3. a numero 1. Leand. tractat. 9. d. 3. quæstion. 5.

¹⁶⁰
Et stare, & futurum reor.
Existimo nunc extare, extitutumque matrimonij præceptum usque ad mundi finem. Quia hoc est præceptum naturale: huiusmodi autem præcepta non extinguuntur cessante necessitate, licet pro tunc minimè obligent, ut constat in elemosinæ præcepto. Et quia Christus Dominus nulla præcepta naturalia abrogavit, sed tantum ceremonialia per legem novam: præceptum autem matrimonij naturale est. Quare olim cum exiguus erat hominum grex, singulos obligat: nunc autem, hominibus multiplicatis, tantum obligat Rempublicam in communi, ut necessitate occurrenti subditos compellat, ut ex D. Thoma in 4. dist. 26. qu. 1. didici.

DVBIVM IV.

An deficientibus hominibus aliis, Superstitibus scilicet Religiosi teneantur matrimonium contrahere.

¹⁶¹
Non tenentur.
Non tenentur. Quia si huiusmodi casus accideret, iam certum esse mundi finem instare: unde necessarium non esset à Religiosis contrahi coniugia, ut per ipsos genus humanum inauguraretur. Sic Basil. libr. 1. capit. 4. num. 1. citans Richardum, Valquium, Durandum, & Petrum Ledel. Henric. l. n. de matrim. cap. 1. Rebel. lib. 2. qu. 2. numer. 4.

¹⁶²
Teneantur plane.
Tenentur quidem. Quia præceptum matrimonij naturale est urgenti necessitate obligans: tunc autem maximè urget; nec seclusa Dei revelatione finem mundi adesse constare poterit. Ita Sanch. lib. 2. d. 3. num. 4. citans Sotum, Angl. Viuald. Barthol. à Ledel. Vegam, & Ludovic. Lopez, Molina tom. 1. de iust. tract. 2. d. 22.

¹⁶³
Quid opinor, expono.
Si finis mundi certo instaret, certoque constaret. Deum velle mundum perire, nullatenus Religiosi (imò nec alij) tenerentur, inire coniugia; quia inaniter ad eius conservationem conarentur. At si de mundi dubium esset interitu, nec de Dei decreto constaret, etiam Religiosi tenerentur coniugia inire, ut orbis exitum impedire curarent. Fateor, posse & nunc occurrere casum, in quo aliquis Religiosus teneretur matrimonium contrahere: ut quando sequerentur seditiones, & bella, nisi Principis filius uxorem duceret. Hoc autem non esset ex vi præcepti matrimonij, quod solummodò ratione multiplicandæ speciei, obligat: sed ratione præcepti scandalum vitandi.

DVBIVM V.

An Matrimonium in lege naturæ ac lege veteri fuerit Sacramentum.

¹⁶⁴
Sacramentum fuit. Quia erat rei sacræ signum. Sic Petr. de Soto de matrim. lect. 2. Fuit Sacram. §. De institutione. Castro lib. 11. verb. Nuptia, mentum. her. 3. Alenf. part. 4. quæstion. 1. num. 2. Phigi. contr. 10.

¹⁶⁵
Nec fuit Sacramentum, nec gratiam contulit, sed nudus, naturalis contractus. Quia Florentinum decreto de Sacram. nunciat matrimonium inter Sacramenta novæ legis, & hæc à Sacramentis veteris legis distinguit, quod gratiam conferat, quam illa minimè conferebant. Et Tridentinum sess. 24. can. 1. dicit, matrimonium esse Sacramentum novæ legis à Christo Domino institutum. Ita Sotus in 4. dist. 26. quæstion. 1. artic. 1. & 2. Ledel. 1. part. 4. quæstion. 44. artic. 2. Bellarm. lib. 1. de matrim. cap. 5. Henric. lib. 1. cap. 2. num. 2. lit. V. Petr. Ledel. cum aliis qu. 32. de matrim. art. 1. Sanch. l. 2. d. 7. num. 2.

¹⁶⁶
Hanc sententiam veram omnino, primamque falsam, imò parum tutam esse crediderim. Potest tamen dici fuisse Sacramentum largæ, & impropiè; quia aliquo modo coniunctionem Christi Domini cum Ecclesia figurabat: falsa proinde, & licet gratiam gratum facientem non conferebat, potest asseri contulisse aliquod gratiæ genus; siquidem hoc præstabat, ut actus ille coniugalis licitus existeret.



CAPVT XII.

Circà quidditatem, & institutionem Matrimonij, ut Sacramentum est.

DVBIVM VI.

An Matrimonium fuerit, institutum à Christo Domino Sacramentum illis verbis: Quos Deus coniunxit, homo non separet. Mat. 19.

¹⁶⁷
Constat de fide, in lege Evangelica matrimonium eleatum esse à Christo Domino, ut sit Sacramentum: quandonam verò, non fuit, assident Doctores. Igitur institutum non fuit, aut eleatum Sacramentum. Mat. 19. illis verbis: Quos Deus coniunxit, homo non separet. Quia eleatum iam fuerat Ios. 2. dum Christus Dominus Nuptiis interfuit. Sic Viquer. l. institut. cap. 16 §. 7. ver. 1. Ledel. 1. part. 4. qu. 44. artic. 1. Vel in primo sue incarnationis instanti. Sic Guido

Sect. II. Dubia De Matrimon. Essentia. 61

Guido in *Enchirid.* tr. i. c. 1. Vel quia prorsus est
certum, quo tempore fuerit à Christo Domino
elevatorum. Sic Batil. lib. i. cap. 6. num. 1.

Fuit eleuatum in Sacramentum, cum Christus Dominus illa uerba protulit: *Quos Deus conueniuit, homo non sepatet. Quia de fide est Dominum Matrimonium in Sacramentum eleuare; ac nullibi ita probabiliter apparet, quam eo tempore, quo ex professo sermonem de matrimonio habuit: ergo illa uterque Sotus, Henric. Vivald. Palat. Veract. & alij, quo reser. jac sequitur Sanch. lib. 2. d. 4. num. 5. Rebel. lib. 2. g. 1. num. 9. Ballaeus, verb. Matrimonium, 2. num. 5. Villoalob. tract. 12. diff. 5. num. 2. Machad. lib. 3. part. 1. tract. 8. decem. 2. num. 4. Palaut d. 2. punct. 1. num. 6. Trul. lib. 7. cap. 3. dub. 1. num. 2.*

Dixerim matrimonium approbatum quidem fuisse à Domino in Nuptiis Canæ, *Ioa. 1* institutum verò, seu elevatum in verum novæ legis Sacramentum, cum Christus Dominus *Mat. 19*, id commendavit, eiusque inseparabilitatem præcepit fatus: *Quos Deus coniunxit, homo non separet.*

D V B I V M VII.

*An post legem Evangelicam matri-
monium infidelium sit Sa-
cramentum.*

Sacramentum est. Quia sic appellatur *Cap. Gandemus, de diuort.* Sic Adrian, in 4. qu. 5. de matrimon. §. Ad rationes. Estius in 4. dist. 26. §. 6. & nonnulli apud ipsum.

Non est Sacramentum. Quia cum Baptis-
mus Sacramentorum ianua sit, vt definit Flo-
rentinum decreto de Sacr. Baptis. infideles qua-
rentium sunt incapaces. Ita Abul. 1. Reg. 8. qu.
42. Sotus in 4. dist. 26. qu. 2. artic. 3. ad 4. Veracr.
part. 3. spec. artic. 3. Petr. de Ledef. de matrimo-
n. qu. 59. art. 2. dub. 1. Sanch. lib. 2. d. 8. num. 2. Basil.
lib. 2. cap. 6. num. 4. Vasq. d. 2. de matrim. cap. 1. o.
num. 11.

Cerissimum prorsus est, non esse Sacramentum, sed solummodo verum contractum obligantem esse. Nam cum infideles careant Baptismo cuiusvis Sacramenti sunt incapaces. At celebrando huiusmodi contractum non peccant, cum ad propagationem naturæ humanæ sit ordinatum, & in concupiscentiæ remedium: Ergo ut quid licitum esse obligat. Quare præfato *Cap. Gaudemus* appellatur Sacramentum largè, & improprie, in quantum aliquomodo vniõnem Christi cum Ecclesia designat, licet improprie, quia fide caret.

D V B I V M V I I I.

An Matrimonium fidelis cum infideli con-
tractum ex Pontificis dispensatione
sit aliqua ex parte, Sacra-
mentum.

Sacramentum est ex parte fidelis solius.
Quia ille solus est Sacramenti capax. Sic
Sorus in 4. dist. 16. question. 2. artic. 3. Cathari.
Euseb. & Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

opusc. de matrimon. question. 1. Echijs hom. 73.
de Sacram. Bonacin. qu. 2. de matrim. punct. 2. nu-
mer. 3.

Nulla ex parte est Sacramentum. Quia in
hoc casu altera pars est incapax Sacramenti:
sed sic est, quod hoc Sacramentum est vnicum
in duobus, sicut est in ambobus vnicus, & inte-
ger contractus: Ergo fit in vno nequit esse Sa-
cramentum, nec in alio. Ita Sanch. lib. 2. d. 8.
num. 1. Valq. d. 2. de matrimonio. cap. 4. numer. 20.
Leand. tractat. 9. d. 4. question. 5. Henric. lib. 11.
cap. 2. & lib. 12. cap. 13. num. 3. Angl. part. 1.
de matrimonio. question. 12. ar. cind. dub. 1. Coninch
d. 24. numer. 24. Reginald. lib. 32. num. 2.
& alij.

Hanc ergo sententiam, quia matrimonium in utroque coniuge est unum numero Sacramentum, sicut est unum numero matrimonium: Ergo si in uno non est Sacramentum, nec erit in altero.

D V B I V M I X.

*An Matrimonium Infidelium casu quo
ambo Baptismo diluantur fiat, Sa-
cramentum.*

Non fit Sacramentum. Quia non potest fieri Sacramentum, quando infideles suscipiunt actu Baptismum: nam cum Baptismus subiectum reddat aptum ad aliud Sacramentum/suscipiendum, prius tempore suscipi debet ab infidelibus, vt habiles sint ad hoc, & ad alia Sacramenta suscipienda. Nec potest fieri Sacramentum post Baptismum: quia nequit dari sacramentum matrimonij absque materia, & forma: At hec nequeunt dari post Baptismum: Ergo. Minor probatur, quia materia, & forma matrimonij sacramenti est primus contractus, vel prima traditio potestatis in coniugum corpus: post Baptismum non datur primus contractus, nec prima traditio, sed ad summum renouatio, aut approbatio eorum: Ergo. Sic Valq. tom. 2. in 3. part. d. 12.8. cap. 5. & tom. 4. d. 2. de matrimon. cap. 10. Coninch d. 24. num. 25. Hurtad. d. 3. diffi. 16. Basil. lib. i. cap. 9. num. 8. & 9. Albi-
z in manuscript. tract. de matrimon. d. 2. dub. 2. Cornejo d. 1. de matrimon. dub. vltim. Diana part. 3. tractat. 4. resol. 253. & 255. Palaus d. 20. punct. 2. num. 14. Bauni. tractat. 12. qu. 8. de matrimon.

Est sacramentum, gratiamque confert. F
Quia statim ac infideles baptizantur, F
matrimonium illud vnionem Christi Domini cum
Ecclesia repræsentat, cum in Christi fide con-
tractum perseveret, effectusque indissolubile
salem vt matrimonium ratum fidelium. Ergo
statim ac baptizantur, efficitur sacramentum.
Ità D. Thom. in 4. dist. 39. q. vii. art. 2. ad 1. di-
citur enim, matrimonium infidelium esse sacra-
mentum non actu, quia non contrahunt in fide
Ecclesie, sed habitum. Ergo, sentit Ange-
licus Doctor, statim ac baptizantur effici
sacramentum: aliàs frustra esset potentia il-
la, quæ ad actum non reduceretur. Pa-
tudent. in 4. dist. 26. quæstion. 4. articl. 3.
sum. 21. Deza ibi, quæstion. 1. articl. 4.
ad 5. Argenti. dist. 39. quæst. 1. articl. 1. ad 1.

F Veg.

Vega. l. 4. sum. casu 113. Sanch. libr. 2. d. 9. num. 5.

178

Hac mihi
sententia magis
aridet.

Hac mihi sententia magis aridet. In cuius confirmationem asseruerim esse nouum matrimonium, nouumque vinculum non omnino, sed in quantum prius matrimonium, quod erat contractus naturalis prophanus, & solubilis, efficitur insolubilis, sacer, ac representans vnionem Christi cum Ecclesia: sicut in Tridentino sess. 24. can. 1. dicitur, Christum Dominum instituisse in lege noua matrimonium, cum tamen iam institutum esset; quia illud vt esset Sacramentum indissolubile, euexit.

DVBIVM X.

An inter fideles possit celebrari matrimonium, quod non sit Sacramentum.

178

Potest quidem.

Potest quidem. Quia potest quis (quamuis non licite) contrahere matrimonium sine formali, vel virtuali intentione facienti, quod agit Ecclesia, quo in casu, licet illud matrimonium non sit Sacramentum defectu intentionis, est tamen validum in ratione contractus, ita vt contrahens nequeat alteri nubere. Sicut is, qui vellet assumere Ordinem Sacrum, non autem obligari castitatis voto, maneret Ordine insignitus, non autem voto illegitimus. Sic Valq. tom. 3. in 3. part. d. 1. 18. Rebel. libr. 2. qu. 5. concl. 1. Basil. lib. 1. cap. 9. num. 3. citans Scotum, Belsoliss. & Almain. Hurrad. d. 3. diff. 19. Villalob. tract. 13. diff. 6. Diana part. 3. tractat. 4. resol. 255.

180

Non potest.

Minime potest. Quia Christus Dominus fidelium matrimonium instituit in Sacramentum. Ergo ex Christi institutione hæc duo sunt inseparabilia: Impossibile ergo erit inueniri inter fideles ratio matrimonij sine ratione Sacramenti. Ità Sanch. lib. 2. d. 10. num. 6. Suar. tom. 1. de Sacrament. qu. 64. art. 10. d. 13. section. 2. Petr. de Ledes. qu. 42. artic. 1. dub. 7. Coninch. d. 24. num. 22. Layman. tract. 10. part. 2. cap. 2. n. 2. Cornejo d. 1. dub. vltim. Luisi. Turri. in sum. part. 2. cap. 94. dub. 10.

181

Authoris
dictum.

Quid sentiam expono. Si ea intentio non suscipiendi Sacramentum procedat ex errore, quo credat quis, matrimonium Sacramentum non esse, intendat tamen facere, quod fideles per matrimonium efficiunt, verum erit matrimonij Sacramentum; quia hic error non excludit debitam intentionem, Si autem ea voluntas sit vera intentio separandi quantum in ipsis est rationem Sacramenti à matrimonio, & celebrandi merum contractum naturalem: non erit Sacramentum intentionis defectu: attamen nec validum matrimonium erit in ratione contractus; quia ex Christi institutione inseparabile est à contractu matrimonij esse Sacramenti: vnde intentio non consuecendi Sacramentum repugnat intentioni legitimæ faciendi matrimonium, vt est contractus: sicut è contrà qui intenderet facere Sacramentum matrimonij, non autem contractum, nihil efficeret; quia ex Christi Domini institutione hæc duo sunt inseparabiliter coniuncta, & ita se mutuo ponunt, ac destruant. Vnde

non est simile quod de ordine innuitur. Nam id votum non est iure diuino annexum ordini inseparabiliter, vt est matrimonij contractui esse Sacramenti: sed tantum ex statuto Ecclesiæ, quæ circa Sacramentorum substantiam nil potest immutare.

DVBIVM XI.

An Matrimonium sit vnicum Sacramentum.

Est vnicus contractus, sed duo Sacramenta. Quia iuxta numerum suscipientium, qui sunt duo, multiplicantur. Sic aliqui Neoterici apud Petrum de Ledes. question. 42. art. 1. dub. 3. ad 3. Vel sunt duo Sacramenta partialia, & vnum totale, sicut contingit, in duplici Eucharistiæ specie: Et hoc dicit ex aliorum sententia Ledesma non esse omnino improbabile.

182

Sunt duo Sa-
cramenta.

Est vnicum Sacramentum. Quia licet ibi sint plura materialiter, & in genere entis: at est vnicum signum representans vnicam Christi Domini vnionem cum Ecclesia, & vnica materia, & forma: ac neutra per se hoc representat. Ità Petr. de Ledes. citatus, & alij, quos refert. Hentiq. lib. 1. cap. 2. num. 1. Sanch. l. 2. d. 10. numer. 5.

183

Est vnicum
Sacramentum.

Hoc mihi certum. Quia cum in matrimonio vnica adsit materia, & forma, longe aliter contingit in Eucharistiæ speciebus, quæuis enim per se sua ex materia, ac forma constet, habetque veram signi rationem, gratiamque confert.

184

Hoc mihi cer-
tum.

DVBIVM XII.

An verba, seu signa, quibus consensus exprimitur, sint sibi inuicem materia, & forma Sacramenti Matrimonij.

Non sunt. Quia consensus necessarii debet hic formæ munus gerere, vt verba determinet ac perficiat, quæ quidem eo seculo nihil efficerent. Ergo verba non sunt sibi inuicem forma, & materia Sacramenti Matrimonij. Sic Maior. in 4. dist. 26. q. 1. Vel si malis, verba esse materiam, necessarii contrahentium consensus debet formæ munus obire. Quia consensus per verba informantur. Sic Gloss. ad Cap. Tunc de sponsal. Abbas ibi. n. 10. Præp. fine. Neuo n. 15. Syluest. 2. Matrimonium, 1. q. 1. Nat. c. 22. n. 20. Capreol. in 4. dist. 26. qu. vii. art. 3. ad 7. Deza ibi. qu. 1. art. 3. notab. 2.

185

Non sunt
verba con-
trahe-
ntium.

Sunt equidem verba, aut signa, quibus consensus exprimitur sibi inuicem materia, & forma secundum diuersas rationes; in verbis enim contrahentium est expressio mutue traditionis, qua quilibet tradit alteri sui corporis potestatem: & secundum hoc dicuntur materia; & expressio mutue acceptationis, qua quilibet acceptat traditionem sibi per alterum factam: & secundum hoc dicuntur forma. Quia traditio illa imperfecta est inefficax, donec acceptetur, & accedente acceptatione perficitur, ac determinatur matrimonij: Ergo

186

Sunt equi-
dem.

Se& II. De Matrimon. Essentia, Dubia. 63

Ergo utraque verba sunt materia, quatenus important traditionem, & sic per sequentia determinantur: & sunt forma, in quantum important acceptationem: & sic inuicem determinant. Ita Sanchez l. 2. d. 5. num. 6. Sotus in 4. diff. 1. qu. 1. art. 6. Belarmin. lib. 1. de matr. cap. 6. Suar. tom. 1. de Sacram. q. 6. art. 8. d. 2. sect. 1. Lud. Lop. 7. art. 1. instr. cap. 3. 5. Pet. de Ledel. de matrim. qu. 4. 2. art. 1. dub. 4. concl. 7. Manuel 10. 1. sum. cap. 2. 6. num. 3.

Idem allererim, missis quinque aliis sententiis. Quia hoc pacto saluatur, hoc Sacramentum, sicut alia, constare rebus tanquam materia: rebus inquam, vel proprie, vel propositione quadam: & verbis tanquam forma. Quia ea mutua traditio verbis facta, propterea est quid informe, nec suum sortitur effectum, donec mutua acceptatio accedat, nec perficitur nisi per illam: dicitur res. At acceptatio quia complet, & perficit, dicitur verba. Mecum videtur esse D. Thom. in 4. diff. 26. qu. 2. art. 1. Nam in solutione ad 1. dicit, verba coniugum esse formam: & ad 2. actus coniugum esse materiam. Vbi clare per actus intelligit eadem verba, quia paulo ante dixerat, esse formam: nulli enim alij actus coniugum prater verba requiruntur ad hoc Sacramentum perficiendum.

DVBIVM XIII.

An contrahentes ipsi sunt Sacramenti Matrimonij Ministri.

Non sunt contrahentes Matrimonij Ministri, sed Sacerdos, in quantum est Sacramentum, ita ut ante Tridentinum, clandestinum matrimonium legitimum fuerit sine Parrocho, non autem Sacramentum. Quia actio Sacramentalis est sacra: ergo ministrum Sacramenti, & formam Sacramenti requirit, ne contractus pure civilis, & prophanus existat. Sic Canus lib. 8. de locis cap. 5. Auctor. Enchirid. Conc. Coloni. de Ministris. Petr. de Ledel. de matr. qu. 4. 2. art. 1. dub. 4. concl. 4. addens, ante Tridentinum hoc fuisse probabile, sed post illud.

Non est Sacerdos Minister Sacramenti Matrimonij, sed ipsi contrahentes. Quia cum matrimonium sit contractus, nec illius naturam Christus mutauit, sed tantum eleuauit ad esse Sacramenti: sequitur aliorum contractuum naturam, nempe ut ipsi contrahentes suis consensibus se ligent, nec alius prater ipsosmet contractum efficiat. Et quia verba Parochi non sunt de essentia matrimonij, sed iis omnino omis, matrimonium constat. Ergo Parochus nullomodo est Minister: hic enim necessario profert debet verba aliqua, quibus Sacramentum conficiat. Ita Basil. lib. 1. cap. 8. a. num. 1. ad 7. Valq. tom. 4. d. 3. de matrim. cap. 4. num. 41. Bellar. lib. 1. de matr. cap. 6. 7. & 8. Suar. tom. 1. de Sacram. d. 16. sect. 1. Henric. lib. 1. cap. 2. num. 7. Coninch d. 14. num. 34. Rebel. lib. 2. qu. 4. sect. 2. num. 6. Hartad. d. 3. diff. 2. Diana part. 3. tr. 4. resol. 254. & alij.

Omnino teneo, nunquam Parochum fuisse, nec post Tridentinum esse Sacramenti Matrimonij Ministrum: & ita ante Tridentinum clandestinum matrimonium fuisse verum Sacramentum. Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

cramentum. Quia ante Tridentinum matrimonia clandestina erant vera, & rata, ut definit ipsum Concilium sess. 24. cap. 1. ergo, & vera Sacramenta; ideo enim Cap. Quanto, de divor. infidelium matrimonium non appellatur ruium, quia Sacramentum non est.

DVBIVM XIV.

An qui contrahunt in mortali coniugium, perpetrent, duo lethalia crimina, vnum suscipiendo, alterum administrando Sacramentum.

Coniuges peccato lethali affecti celebrantes matrimonium duplex piaculum lethale committunt, vnum, quia Sacramentum indigne suscipiunt: alterum, quatenus ministrant Sacramentum. Quia ministrantes in mortali Sacramentum, ex officio, & tanquam Ministri ad id deputati lethaliter delinquant: sed huiusmodi sunt coniuges: ergo. Sic Nauar. Cap. 1. §. Sacerdos, num. 10. de pœnit. d. 6. in solut. ad 5. Petr. de Ledel. de matrim. question. 42. artic. 3. Suar. tom. 1. de Sacrament. c. 16. section. 4. probabilem hanc partem esse docet.

Non perpetrant duplex lethale piaculum. Quia non sunt coniuges Ministri consecrati ad id munus: sed solum illis concessum est necessitate quadam, quia oportuit, materiam, & formam in ipso contractu constitui: contractus autem fieri non poterat nisi per contrahentium consensus: unde solum Ministri consecrati lethaliter delinquant, si culpa lethali affecti ministrent. Ita Paludan. in 4. diff. 5. qu. 2. num. 22. Sanchez lib. 2. d. 6. numer. 4. Filliuc. tractat. 10. part. 2. num. 87. Ioann. de la Cruz, Layman. Sot. Villalob. Gutier. Hered. quos citat, & sequitur Diana 3. part. tractat. 4. resolut. 199. Bonacin. qu. 1. punct. 4. Hentiqu. lib. 11. capite 2. numero 7.

Idem affirmo. Quia licet contrahentes sint instrumenta Christi Domini ad gratiam contrahendam: & instrumentum debet esse causæ principali conforme; at quatenus administrant, nonum piaculum non perpetrant eo quod ad id munus non sunt ministri consecrati; unde solummodo quatenus suscipiunt in mortali Sacramentum mortali crimine delinquantur.

DVBIVM XV.

An peccet lethaliter Sacerdos, matrimonio in mortali assistens.

Peccat lethaliter. Quia est Minister consecratus, ac deputatus ad conficiendum matrimonij Sacramentum: At certum est, ministrantem scienter Sacramentum in mortali, mortaliter delinquere: Ergo Sacerdos assistens matrimonio lethaliter peccat. Sic Canus, Estius, Syluius, quos memorat. Leand. tractat. 9. diff. 4. question. 12.

Lethaliter non peccat. Quia non est Minister

64 Theologiæ Moralis Lib XXV.

nister efficiens Sacramentum, quo quidem munere solummodo contrahent. r funguntur, de quo supra. Ità Henric. Suar. Ludovic. Lop. quos refert, & sequitur Sanch. lib. 2. d. 6. nu. 5. Bonac. Ledes. apud Leandrum citatum, quos ipse sequitur. Trul. lib. 7. cap. 3. dub. 6. numer. 4. Vega. lib. 6. sum. casu 117.

196 Cum his opinor colligens, non delinquere Sacerdotem benedictionem impertiendo coniugibus; quia non est Sacramentum, sed Sacramentale quoddam.

DVBIVM XVI.

An Matrimonium possit valide inser ab-
sentes per procuratorem celebrari post
Tridentinum.

197 Non potest
valide cele-
brari. **M**atrimonium contractum per procura-
torem coram Parocho, & testibus post
Tridentinum, validum non est. Quia idem olim
matrimonium per procuratorem valebat, nam
sufficiebat ad illud mutus consensus nudus,
vt patet ex l. sufficit. ff. de sponsal. vbi Iuriscen-
sultus cum pramississet, sufficere nudum con-
sensum ad Sponsalia, hinc intulit: Denique
constat, absentem absenti deponderi posse. Vbi
Glossa verb. Constat, idem intulit in matri-
monio: sed hodie satis non est nudus consen-
sus, sed debet esse coram Parocho, & testi-
bus per Tridentinum sess. 24. cap. 1. Ergo
cessat matrimonium inter absentes. Et quia
Tridentinum pro forma petit, vt Parochus
presens sit consensui contrahentium, & ali-
ter matrimonium irritat: quoties autem re-
quiritur presentia pro forma, non impletur
per procuratorem, l. Obligari §. Tutor sta-
tim. ff. de author. & consen. tutor. Sic Barthol.
de Ledes. de matrimo. dub. 18. asserens idem
huiusmodi matrimonium correctum esse Cap.
finali. de procurato. in 6.

198 Potest cele-
brari. **M**atrimonium contractum per procura-
torem coram Parocho, & testibus etiam post
Tridentinum valet, nec correctum Cap. finali.
est. Quia sic fert praxis totius Ecclesiæ, passim
enim post Tridentinum matrimonia per pro-
curatorem celebrantur: essetque intolerabilis
error in Ecclesiâ, tot matrimonia irrita con-
sentire. Et quia finis Tridentini irritantis con-
iugia clandestina est, (vt constat ex Cap. 1. in
proam.) vt notum sit Ecclesiæ matrimonium,
probarique possit, ne aliud publicè, aliud oc-
cultè celebretur: sed quando celebratur per
procuratorem coram Parocho, & testibus, sa-
tisfit huic fini: id enim constat Ecclesiæ, ac
probari potest, sicut quilibet alius contractus
gestus per procuratorem sufficienter proba-
tur, ita vt contrahens in foro externo cogatur
illi stare. Ità Sanchez lib. 2. d. 11. nu. 20. Hen-
ric. lib. 1. cap. 2. nu. 2. & lit. B. vbi opposi-
tum dicit errorem. Pet. Ledes. qu. 42. art. 1. dif-
fic. 7. Basil. lib. 1. cap. 10. nu. 1. asserens, id esse
notum, nec vlla probatione egere, Palaus
d. 2. punct. 9. nu. 8. & 9. Bauni. tractat. 12. que-
stion. 4. de matrimo. dicto 1. Trul. libr. 7. ca-
pite 3. dubio 7. numero 2. Leand. tract. 9. d. 4.
question. 13.

199 Hoc certum
omnino. Hoc certum omnino reor, oppositamque

sententiam minime (Barthol. de Ledes. viri
doctissimi venia) haud posse sustineri. Legen-
dus Sanchez citatus nostram sententiam mi-
rabili roborans eruditione.

DVBIVM XVII.

An Matrimonium inter absentes possit per Epi-
stolas celebrari.

Minime celebrari potest. Quia cum post
Tridentinum necessarium sit consen-
sum coram Parocho, ac testibus præstari,
& quando alter recipit literas, licet co-
ram Parocho, ac testibus consentiat,
non sit sufficiens ad matrimonium, donec al-
ter consensu acceptet: non videtur, quo pa-
cto vtriusque consensus possit coram Pa-
rocho, & testibus media Epistola præstari; pro-
curator enim potestatem habet acceptandi,
Epistola autem minime. Sic Petr. de Ledes.
question. 4. art. 3. dub. vltim. ad 1. Manuel tom. 1.
sum. capite 216. numero 1. & capite 220. nu-
mero 3. Inclinat Veracr. append. ad specul.
dub. 3.

Potest per Epistolas valide contrahi. Quia
etiam per Epistolam, sicut per procuratorem
potest quis proprium consensum coram Pa-
rocho, & testibus exponere, ipsèque consen-
sus est sufficiens absenti coniugis acceptatio.
Ità Sanch. lib. 2. d. 11. nu. 1. citans Nauar. Ma-
tien. Henric. Perez, Molin. & Vegam. Coninch
d. 24. nu. 9. Bonacin. question. 1. punct. 5. nu. 1.
Villalob. tractat. 13. diffi. 9. Diana parte 3.
tractat. 4. resol. 150. Palaus d. 2. punct. 9. Idem affirmo
num. 11.

Idem affirmo nitens rationibus, quibus
proximo Problemate probavi, matrimonium
per procuratorem initum validum esse; non
enim iuris correctio absque necessitate indu-
cenda est: & iure antiquo constat, matrimo-
nium per Epistolam celebratum validum fuisse,
l. Mulierem. ff. de ritu nuptiar. l. Sufficit, ff. de
sponsal. Amplius autem id exponam, explicans
quonammodo celebrato per Epistolam matri-
monio, possit vtriusque consensus coram Pa-
rocho, & testibus præstari si Epistolam immittens,
scribat se non solum facere sui corporis
traditionem: sed ex tunc traditionem per alte-
rum sibi faciendam acceptare; tunc enim si,
Epistola lecta coram Parocho, & testibus, al-
ter consentiat, iam vtriusque traditio, & acceptatio
fit coram eodem Parocho, & testibus.
Vel si recipiens Epistolam, rescribat mittenti
se accepisse literas, in quibus ipsum in coniugem
eam velle certior facta est, & similiter se
eum in coniugem velle proficetur. Tunc qui-
dem si huiusmodi Epistola rescripta lecta co-
ram Parocho, & testibus recipiens coram illis
consentiat, iam mutua acceptatio, & traditio
constat Parocho, ac testibus: quia illa Epistola
continet traditionem rescribentis, & accepta-
tionem traditionis factæ à priori mittente: &
prior mittens se tradit, & acceptat coram Pa-
rocho, & testibus.

DVBIVM

Seçt. II. De Matrimon. Essentia, Dubia. 65

DVBIVM XVIII.

An Matrimonium inter absentes celebratum per procuratorem, vel per Episcopum validum etiam in ratione Sacramenti.

²⁰³ **V**aleat in ratione contractus, sed non valet in ratione Sacramenti. Quia nullum Sacramentum inter absentes conferri potest, eo quod verba requirantur pro forma. Sic Caiet. *Opusc. de matr. qu. 1. Bassol. in 4. dist. 27. qu. 1. Vi-*
ctor. de matr. n. 224. Vigner. instit. cap. 16. §. 7.
ver. 4. Canus de locis lib. 8. c. 5. Esti. in 4. dist. 19.
§. 5. Sylvi. in 3. p. q. 42. art. 1. existimans, verba
Sacerdotis tanquam Ministri esse necessaria ad
matrimonij essentiam.

²⁰⁴ **V**aleat etiam in ratione Sacramenti. Quia huiusmodi matrimonium verum est, ratum, & indissolubile: ergo est Sacramentum. Consequentiam probo ex *Cap. Quanto, de divor.* ubi habetur, ideo matrimonium Christianorum esse indissolubile, quia est Sacramentum. Ita Sanch. lib. 1. d. 11. num. 27. citans viginti Doctores. Valent. tom. 4. d. 10. qu. 1. punct. 6. Bassol. lib. 1. cap. 10. num. 3. Diana part. 3. tract. 4. resol. 250. Bonac. qu. 2. punct. 5. num. 3. Trul. lib. 7. c. 3. dnb. 7. num. 9. & alij.

²⁰⁵ **H**oc longè verius puto. Quia matrimonium huiusmodi est validum, & legitimum in ratione contractus naturalis, ut oppositæ sententiæ Auctores fatentur. Ergo etiam erit validum in ratione Sacramenti, quia Christus Dominus in nullo mutavit contractus matrimonij naturam, sed solum euexit illam ad rationem Sacramenti. Porro in huiusmodi contractu datur vera materia, vera forma, & intentio Ministri, nempe contrahentium intendentium Sacramentum gerere, & recipere: ergo datur verum Sacramentum.

DVBIVM XIX.

An ut matrimonium contractum per procuratorem sit validum, necessarium sit, dantei potestatem, vel commissionem coram Parocho, & testibus.

²⁰⁶ **N**ecessarium est. Quia solemnitas requisita ad aliquem actum est necessaria ad dandam commissionem agendi illum actum. Vnde prohibente statuto donationem fieri absque quinque testibus, censetur prohibitum mandatum donandi absque illis. *Oratio ff. de sponsal.* ex qua Barthol. & alij colligunt, prohibito aliquo, censeri prohibitum omne id, per quod ad illud pertinetur: Ergo cum Tridentinum *sess. 24. cap. 1. exigit præsentiam Parochi, & testium ad matrimonij valorem, eadem solemnitas desiderabitur ad valorem mandati illud contrahendi.* Sic Riminald. *const. 467. num. 78. vol. 4.* & probabilem esse hanc doctrinam innuit Sanch. citandus.

²⁰⁷ **N**on est necessarium, sed satis est, ut procurator nomine absentis matrimonium coram *Esob. & Mend. Theol. Moral. To. III. p. II.*

Parocho, & testibus inerat. Quia Tridentinum illa *sess. 24. cap. 1.* solum irritat matrimonium, quando ipsemet contractus non celebratur coram Parocho, ac testibus: sed mandatum contrahendi non est ipse matrimonij contractus: Ergo non requirit eandem solemnitatem, alias decretum maxime correctorium valde extendendum esset. Et quia praxistorius Ecclesie habet, ut post Tridentinum contrahatur matrimonium per procuratorem: & nunquam huiusmodi solemnitatem in mandato dando procuratori asservari. Ita Sanch. lib. 1. d. 11. n. 23. Palavs d. 2. pun. 9. n. 3. Diana p. 3. tra. 4. resol. 250. Machad. lib. 3. part. 1. tract. 8. decum. 4. numer. 3. Leand. tract. 9. d. 4. qu. 17.

²⁰⁸ **E**iudem sum mentis. Quia si voluisset Tridentinum illud mandatum absque ea solemnitate annullare expressisset quidem, *l. Item apud mentis. Labonem, §. Ait prator ff. de iureiur. & Cap. Ad audientiam, de renunciat.* Vnde omnino improbo Riminaldi doctrinam, eamque approbati ex *l. Oratio ff. de sponsalibus*, mordicus abnegarim.

DVBIVM XX.

An in matrimonio inter absentes inito sint, Ministri ipsi contrahentes, & eorum verba forma.

²⁰⁹ **N**on sunt contrahentes, sed ipse procurator Minister est, eiusque verba forma existunt. Quia procurator omnino vices gerit absentis, præstans consensum, & acceptionem. Sic Bassol. in 4. dist. 26. q. vii. a. 2. Scot. ibi, q. vii. §. de Ministro. Supplem. Gabri. dist. 9. qu. vii. artic. 1. in 2. notab. Bonacin. *question. 2. punct. 5. num. 12.*

²¹⁰ **N**on procurator, sed contrahentes ipsi sunt Ministri, & recipiunt in se Sacramentum: & expressiones consensum ipsorum, quatenus innotescunt per procuratorem, sunt materia, & forma: procurator autem est conditio, sine qua non. Quia hoc est vniocè matrimonium cum eo, quod per propriam personam contrahitur: non enim est duplex matrimonij Sacramentum: Ergo eandem materiam, formam, ac Ministrum habet. Ita Sanch. lib. 1. d. 11. num. 28. Bassol. lib. 1. cap. 10. num. 6. Hentiq. lib. 1. cap. 2. n. 7. Petr. Ledes. qu. 42. art. 1. diffie. 7. Trul. lib. 7. cap. 3. dnb. 7. num. 11.

²¹¹ **H**oc mihi longè probabilius. Quia ubi sunt materia, & forma Sacramentum recipitur: cum ergo matrimonium non recipiatur in procuratore, sed in principalibus contrahentibus, in ipsis erunt materia, & forma, & ipsi gerent se Sacramenti Ministros. Annotarim verò, queisnam prolatis verbis debeat procurator suum munus obire: *Recipio te in uxorem nomine Antonij: vel Antonius te, mediante me, recipit in uxorem.* Cui sponsa respondebit: *Ego, te mediante, duco Antonium.*

DVBIVM XXI.

An Procurator in mortali existens, peccet, lethaliter matrimonium alterius nomine contrahendo.

212
Mortaliter
delinquit.

Mortaliter delinquit. Quia Minister est Sacramenti perficiendi. Sic Basl. in 4. dist. 26. q. vni. a. 1. Scot. ibi. q. vni. Suppl. Gabriel. dist. 9. q. vni. a. 1. Inquit Basl. l. 1. c. 8. num. 11. & c. 10. n. 6. & Bonac. q. 2. p. m. 5. m. 12. cum solum abneget, procuratorem esse Ministrum consecratum ad id munus, seu ad ipsum pertinere ex officio hoc ministrare Sacramentum.

213
Non delinquit
mortaliter.

Non delinquit mortaliter. Quia, ut videmus, probabilius longe est, procuratorem haud esse huius Sacramenti Ministrum. Imò dato quod Minister esset, minimè piaculum peccati, quia non est ad hoc munus consecratus. Ità Cornejo d. 1. dub. 5. Sanch. lib. 2. d. 11. n. 9. Henric. l. 1. c. 2. Petr. Led. l. 4. q. 2. art. 1. dub. 7. ad 4.

214
Eius iuramentum
mentis.

Cum his assero, procuratorem peccato lethali infectum minimè delinquere. Sic contrahens alterius nomine; quia nec recipit in se Sacramentum, nec ministrat.

DVBIVM XXII.

An qui procuratori mandatum dedit ad contrahendum, debeat in gratia existere eo tempore, quo credit matrimonium à procuratore celebrandum.

215
Non tenetur
in gratia esse.

Non tenetur sub lethali piaculo in gratia esse. Quia mittens ferè proflus ignorat, quoniam tempore procurator illud munus obibit. Sic Sotus, & Ludou. Lopez, apud Sanchez lib. 2. d. 11. num. 30.

216
Tenetur esse
in gratia.

Mittens procuratorem tenetur sub lethali esse in gratia eo tempore, quo verisimile est, fore, ut procurator ipsius nomine contrahat. Quia tunc Sacramentum recipit, quod nefas est in peccato recipere. Ità Medina l. 1. sum. c. 19. §. 13. Petr. de Ledes. a. 1. ante solut. ad 7. Cornejo d. 1. de matr. dub. 5. n. 3. & 4. Sanch. citatus. Basl. l. 1. c. 10. n. 6. Henric. Rebel. Gutier. & alij, apud Bonac. q. 2. p. m. 5. n. 13.

217
Cum his sententia.

Hæc communis sententia est. Et quamvis primæ sententiæ Doctores exulent ab hac culpa mittentem, quando proflus ignorat, quo tempore matrimonium celebrandum sit, quod difficile absens potest agnoscere ob casus dilationis, qui contingere assolent: verum nec tunc excusari reor, quia Sacramenti susceptio obligat ad debitam dispositionem sub culpa lethali. Vnde vel tenetur procuratorem non immittere, vel toto eo tempore dispositus esse, quo ille probabiliter est contracturus.

DVBIVM XXIII.

An contrahentes per procuratorem debeant postmodum inter se matrimonium inire, seu irritum ratificare, ut fiat tunc Sacramentum, quod antea non fuerat.

Debent quidem. Quia matrimonium per procuratorem initum esto verum, & ratum sit, at non est Sacramentum. Nam quavis Sacramento Penitentia quatenus est quoddam iudicium, non repugnet geri in absentia, repugnat tamen eo quod est Sacramentum. Ergo similiter repugnabit matrimonio, ut Sacramentum est. Vnde ut Sacramentum fiat necessarium est, rursus ratificari. Sic Caiet. & Petr. de Ledes. apud Sanchez lib. 2. d. 11. num. 26. & 31.

Non debent necessarium iterare, vel ratificare inter se coniugium. Quia matrimonium per procuratorem contractum verè est Sacramentum. Matrimonium enim ut contractus, & ut Sacramentum est idem numero, & realiter: tantum differt penes diversos respectus; ut enim respicit vinculum contrahentium, dicitur contractus; ut autem eleuatur à Deo ad representandam unionem Christi Domini cum Ecclesia dicitur Sacramentum. Ergo utroque modo debet habere eandem materiam, & formam, & causas agentes. Vnde si potest, ut contractus per procuratorem celebrari, poterit etiam ut Sacramentum. Igitur hoc ex capite non debet necessarium ratificari. Ità Henric. l. 1. c. 2. num. 2. Manuel tom. 1. sum. c. 16. n. 1. & c. 220. num. 3. Vega l. 4. sum. c. 264. Cordu. l. 1. questionar. qu. 5. Sanch. citat.

Verum hoc, si necessitas spectetur, quo ex capite fallam primam sententiam proflus existimo. At optime faciunt contrahentes per procuratorem, si postmodum ipsimet iterum matrimonium inean, ad tollendos solummodò scrupulos, qui possunt circa persistentiam consensu oboriri. Certè quamvis cetera Sacramenta repeti nequeant, eadem materia manente: hoc tamen est in matrimonio speciale: nam cum sit contractus, eiusque naturam, & condiciones retineat, potest eo ex capite, quo contractus est, ceterorum more sæpius iterari: pruden- ter autem hoc in casu iterabitur, ne forte prior consensus fuerit reuocatus.

CAPVT XIII.

Circà Matrimonij Indissolubilitatem.

DVBIVM XXIV.

An Matrimonium tam ratum, quam consummatum ex iure naturali indissolubile existat.

Matrimonium non solum iure diuino, sed etiam iure naturali est indissolubile. Quia